

Een vonnis ten uitvoer leggen in Spanje? Een goede voorbereiding is het halve werk

Praktische tools om tenuitvoerleggingen in Spanje van Nederlandse gerechtelijke uitspraken te vergemakkelijken

Victoria Sibbing, Enrique Martínez Pozas & Nicoline Rijken¹

Dankzij de Europese regelgeving is de tenuitvoerlegging van gerechtelijke uitspraken binnen de Europese Unie een stuk eenvoudiger geworden. Toch kunnen er praktische problemen zijn die de tenuitvoerlegging moeilijk maken. Die praktische problemen ontstaan omdat de verschillende rechtsstelsels, in dit artikel toegespitst op het Nederlandse en Spaanse rechtsstelsel, procesrechtelijk niet volledig hetzelfde werken en dus niet perfect op elkaar zijn afgestemd. Adequaat voorwerk door de jurist of advocaat die een zaak behandelt met een Spaans tintje, kan de tenuitvoerlegging in Spanje van een Nederlandse gerechtelijke uitspraak een stuk soepeler maken.

Bijna iedere jurist of advocaat krijgt weleens te maken met het internationale privaatrecht. Soms krijgen daarbij ook een gerechtelijke uitspraak onder ogen die in het buitenland ten uitvoer moet worden gelegd. Binnen de Europese Unie is er regelgeving die onder meer de wijze van tenuitvoerlegging regelt, maar in de praktijk kan men toch onbedoeld te maken krijgen met praktische problemen.

In dit artikel zullen wij een aantal richtlijnen geven zodat u als jurist of advocaat adequater en doeltreffender met deze situaties kunt omgaan. Wij zullen specifiek ingaan op praktische kwesties met betrekking tot de tenuitvoerlegging in Spanje van in Nederland gewezen gerechtelijke uitspraken in burgerlijke en handelszaken.

De meeste situaties die aan de orde komen vallen onder het toepassingsgebied van EU-Verordening 1215/2012, ook wel Brussel I bis of EEX (herschikt) genoemd.²

Met recht kan worden gezegd dat het bestaan van deze EU-verordening een 'zegen' is in vergelijking met andere systemen inzake internationale samenwerking. Dat neemt niet weg dat het instrumenten zijn die een

'brug' vormen tussen verschillende nationale rechtsstelsels die, in meer of mindere mate, van inhoud, rechtscultuur en toepassing verschillen. Hoewel we op Europees niveau over eigen juridische concepten en jurisprudentie beschikken, zal in de praktijk niet alles daarmee worden opgelost.

Zo kan de wijze waarop de Brussel I bis Verordening door een Nederlands juridisch professional wordt begrepen heel anders zijn dan in een andere lidstaat, in ons geval een Spaanse rechter. Wij zullen enkele voorbeelden geven van probleemgevallen die in de praktijk voorkomen en die voor een Nederlandse jurist of advocaat die een vonnis in Spanje ten uitvoer dient te leggen het overdenken waard zijn.

Auteurs

1. Auteurs zijn werkzaam bij de vestiging Barcelona van het Spaans-Nederlands advocatenkantoor OTIS Legal Group.

Noten

2. EU-Verordening 1215/2012, betreffende de rechterlijke bevoegdheid, de erkenning en de tenuitvoerlegging van beslissingen in burgerlijke en handelszaken.

De tenuitvoerlegging van vonnissen in Spanje: een volledige procedure

In Spanje wordt de tenuitvoerlegging van gerechtelijke uitspraken niet geregeld door een deurwaarder (en advocaat), maar er wordt een volledige gerechtelijke procedure ingesteld. Meestal is hier de tussenkomst van een advocaat en *procurador* vereist. Dat betekent dat er een dagvaarding voor de tenuitvoerlegging moet worden opgesteld en dat deze vergezeld moet gaan van de nodige documenten (en vertalingen en legalisaties). Er kunnen hierbij technische juridische vragen rijzen die wellicht nog ingewikkelder kunnen zijn dan die van de bodemprocedure. U begrijpt dat hier kosten en tijd mee zijn gemoeid waarmee rekening gehouden moet worden bij het bepalen van de te volgen strategie.

Een ander belangrijk aspect waar rekening mee moet worden gehouden is enerzijds de inachtneming van de vervaltermijn om de tenuitvoerleggingsprocedure te kunnen opstarten en anderzijds de benodigde tijd voor de voorbereidende stappen, aangezien de tenuitvoerleggingsdagvaarding vrijwel altijd vergezeld moet gaan van alle producties, waaronder een notariële procesvolmacht. Ook het vooruitlopen op mogelijke praktische vereisten, zoals het verkrijgen van een fiscaal identificatienummer in Spanje voor de executant om beslagleggingen in de openbare registers te kunnen inschrijven en de toepasselijke belastingen te kunnen betalen, kan een aanzienlijk verschil maken voor het bespoedigen en soms zelfs het slagen van de beoogde beslagleggingsmaatregelen.

Bovendien geldt dat hoe meer informatie beschikbaar is over de verblijfplaats en de persoonlijke identificatiegegevens van de geëxecuteerde, hoe sneller en effectiever de tenuitvoerleggingsprocedure kan zijn. Het is in ieder geval belangrijk om vooraf onderzoek te doen naar de mogelijke verblijfplaats en solvabiliteit van de geëxecuteerde teneinde strategische beslissingen te kunnen nemen.

Hoewel de Spaanse tenuitvoerleggingsprocedure complex lijkt (en dat deels ook is), heeft deze ook een positieve kant: als de tenuitvoerleggingsprocedure eenmaal is aangevangen heeft de Spaanse rechtbank namelijk toegang tot gecentraliseerde informatie van verschillende overheidsdiensten, waaronder gegevens over bijvoorbeeld bankrekeningen of positieve (terug te betalen) belastingsaldi, en kan zij beslag leggen op goederen of deze traceren. Dit is een groot voordeel en maakt de procedure doeltreffender. Bovendien kan de procedure lange tijd open blijven voor het geval er nieuwe middelen worden gevonden.

Gerechtelijke uitspraken bij verstek

De 'automatische' erkenning van gerechtelijke uitspraken tussen EU-lidstaten waarin de Brussel I bis Verordening voorziet kent een belangrijke uitzondering:³ gerechtelijke uitspraken die bij verstek zijn gedaan worden niet erkend indien de dagvaarding niet in de voorgeschreven vorm en niet tijdig genoeg is betekend om de gedaagde de kans te geven zich in de procedure te stellen en te verweren, tenzij de gedaagde wel de mogelijkheid heeft gehad om zich te verzetten tegen het verstekvonnis maar daar geen gebruik van heeft gemaakt.

Bij deze uitzondering kunnen de verschillen in juridische concepten en interpretaties tussen het Nederland-

se en Spaanse rechtsstelsel duidelijk in beeld komen. In Spanje geldt als vereiste dat de dagvaarding in een gerechtelijke procedure op zeer zorgvuldige wijze, in persoon, dient te worden betekend. De betekening wordt uitgevoerd door medewerkers van de rechtbank die verschillende pogingen ondernemen tot betekening in persoon. Ook kan er door de rechtbank een onderzoek ingesteld worden teneinde alternatieve adressen te traceren. Mocht dit allemaal geen betekening in persoon opleveren, dan volgt een openbare betekening (en uiteindelijk een uitspraak bij verstek). De mogelijkheden om vervolgens tegen de uitspraak in verzet te gaan zijn dan zeer beperkt.

In Nederland werkt dit niet hetzelfde. Hoe verschillend de systemen ook zijn, ze hebben beide een interne logica die goed aansluit bij de werking van het rechtstelsel van het betreffende land. Echter, bij een tenuitvoerlegging in Spanje van een Nederlandse gerechtelijke uitspraak, sluiten de systemen niet altijd op elkaar aan. Om praktische problemen achteraf te voorkomen is het belangrijk om je van te voren te informeren en de gerechtelijke procedure in Nederland hierop aan te passen.

Het Spaanse eigendoms- en handelsregister: een dubbele controle

In Spanje bestaan openbare registers voor de registratie van het eigendom van (en andere rechten op) onroerend goed⁴ en voor de registratie van Spaanse ondernemingen⁵. Hierbij is sprake van een dubbele controle ten aanzien van de wettigheid ervan: de registerbewaarder van het eigendoms- of handelsregister heeft namelijk de verplichting om de inschrijvingsverzoeken die hij ontvangt juridisch te toetsen, zowel formeel als inhoudelijk. Indien niet is voldaan aan alle vereisten, kan de inschrijving geweigerd worden. Zo kan de inschrijving van een notariële akte en zelfs een bevel tot inschrijving van een rechtbank geweigerd worden, zolang er niet is voldaan aan alle vereisten.

Het komt regelmatig voor dat in een Nederlandse gerechtelijke procedure rechtsgevolgen worden verbonden aan in Spanje gelegen onroerende zaken of gevestigde vennootschappen. Denk bijvoorbeeld aan een echtscheidingsprocedure waarbij de vakantiewoning in Spanje aan een van de partijen wordt toebedeeld, een verdeling van een nalatenschap waar een Spaanse woning onderdeel is van de boedel, of een verdeling van aandelen in een Spaanse vennootschap. In dat geval is het Spaanse recht dwingendrechtelijk van toepassing op het eigendom van die Spaanse woning of de aandelen van de vennootschap.

Bij een tenuitvoerlegging in Spanje van een Nederlandse gerechtelijke uitspraak sluiten de systemen niet altijd op elkaar aan

Het is van belang dat juristen en advocaten die een zaak voorbereiden een strategie uitstippelen en verder kijken dan het eigen nationale recht

Wanneer de Nederlandse rechter uitspraak heeft gedaan over het eigendom van de Spaanse woning of aandelenverdeling van een Spaanse vennootschap, dient deze te worden ingeschreven in het Spaanse register. Hier komt de toets van de registerbewaarder om de hoek kijken.

Overigens bestaan er in Spanje twee verschillende registers voor onroerend goed, te weten het kadaster (*Catastro*) en het eigendomsregister (*Registro de la Propiedad*). Deze registers hebben elk verschillende functies en een eigen nummeringssysteem. Ogenscheinlijk elementaire zaken als de identificatie van het Spaanse onroerende goed in een boedelbeschrijving of gerechtelijke uitspraak dient op de juiste wijze te gebeuren, precies zoals het in de registers is beschreven. Gebeurt dat niet, dan kan het een bijzonder moeilijke opgave worden om de woning in Spanje te identificeren en het eigendom in te schrijven. Door deze informatie van te voren al boven water te halen kunnen veel tijd, energie en kosten worden bespaard aan het einde van de rit. Zo kan bijvoorbeeld in de dagvaarding expliciet aan de rechter verzocht worden om de specifieke identificatienummers van de Spaanse woning te vermelden in de gerechtelijke uitspraak.

Het dictum in de Nederlandse gerechtelijke uitspraak: vraag om een duidelijke omschrijving

Voor de erkenning van gerechtelijke uitspraken tussen lidstaten voorziet de Brussel I bis Verordening in een gestandaardiseerd certificaat en formulier dat de rechtbank van herkomst afgeeft (die de gerechtelijke uitspraak doet), zodat de rechtbank van bestemming van de nodige informatie wordt voorzien voor de erkenning en tenuitvoerlegging van die uitspraak.

Dat certificaat ziet echter alleen op de gerechtelijke uitspraak 'sec'. In dit verband zijn de verschillende gebruiken en praktijken die de Spaanse en Nederlandse rechtbanken bij het opstellen van hun vonnissen hanteren van belang.

De rechtbanken in Spanje zijn wettelijk verplicht om in de gerechtelijke uitspraak expliciet vast te leggen wat het dictum is. De rechter kan niet volstaan met een enkele vermelding dat de eis als omschreven in de dagvaarding wordt toegewezen, zonder daarbij precies te vermelden wat die eis en toewijzing inhouden. Deze rechtstreekse verwijzing naar de inhoud van de dagvaarding komt echter (relatief) vaak voor in Nederlandse vonnissen. Dit levert in Spanje praktische problemen op ten aanzien van de tenuitvoerlegging. Om de erkenning en tenuitvoerlegging in Spanje te vergemakkelijken, is het daarom van belang dat in het Nederlandse vonnis uitdrukkelijk staat wat de inhoud van het dictum is. Dit zou

expliciet aan de rechter verzocht kunnen worden door de eisende partij.

Daarbij is het ook belangrijk dat, indien een partij in de uitspraak wordt bevolen om iets te doen of te laten, deze handeling nauwkeurig wordt omschreven in het dictum.

Wanneer het gaat om een veroordeling tot de betaling van een geldsom, dient het geldbedrag duidelijk gekwantificeerd te worden, dan wel op dusdanige wijze te worden omschreven dat de Spaanse rechter op eenvoudige wijze de hoofdsom en eventuele rente en andere kosten kan vaststellen. Dit kan het slagen van een tenuitvoerlegging in Spanje aanzienlijk vergemakkelijken.

Conclusie

Dankzij de Europese regelgeving is de tenuitvoerlegging van gerechtelijke uitspraken binnen de Europese Unie een stuk eenvoudiger geworden. Toch kunnen er praktische problemen zijn die de tenuitvoerlegging moeilijk maken. Die praktische problemen ontstaan omdat de verschillende rechtsstelsels, in dit artikel toegespitst op het Nederlandse en Spaanse rechtsstelsel, procesrechtelijk niet volledig hetzelfde werken en dus niet perfect op elkaar zijn afgestemd.

Adequaat voorwerk door de jurist of advocaat die een zaak behandelt met een Spaans tintje, kan de tenuitvoerlegging in Spanje van een Nederlandse gerechtelijke uitspraak een stuk soepeler maken. Het opent deuren voor de Spaanse rechter. Door in de dagvaarding al de volledige gegevens op te nemen (bijvoorbeeld de identificatienummers van de Spaanse woning) en de juiste verzoeken bij de Nederlandse rechter te doen, alsmede informatie in te winnen over de mogelijke betekenisperiolen en eventuele praktische zaken die al in een voorstadium geregeld kunnen worden, kunnen er veel moeilijkheden achteraf worden voorkomen. Een goede voorbereiding is het halve werk.

Het is van belang dat juristen en advocaten die een zaak voorbereiden een strategie uitstippelen verder kijken dan het eigen nationale recht. In dit soort zaken komt het vaak voor dat men uitgaat van de eigen ervaring of kennis van het eigen nationale recht, zonder rekening te houden met de aansluiting met andere rechtsstelsels. We moeten eraan wennen om niet als Nederlandse of Spaanse juristen te denken, maar als EU-juristen, en ons realiseren dat de grens niet bij de nationale grenzen ligt, maar bij de grenzen van de Europese Unie. •

3. Zie art. 45 lid 1 sub b Verordening 1215/2012.

4. Registro de la Propiedad.

5. Registro Mercantil